సావిత్రి అదోరకం మనిషి. అస్తమానం ఏదో ఓ పనిలో ఉంటూనే ఉంటుంది. తీరిగ్గా ఏనాడూ కూర్చోదు. అలా అని చేస్తున్న పనే పదిసార్లు చేయదు. పనిలో ఎప్పటికప్పుడే శ్రద్ధ! విసుగులంటూగాని, అలసటలంటూగాని ఏనాడూ సావిత్రికి లేదు. నింపాదిగా పనిలో లీనమౌతుంది. ఆ విధిలో పని విషయంలో మట్టుకు ప్రతివాళ్ళు సావిత్రిని ఉదాహరణగా చెప్పుకుంటారు. కొందరు సావిత్రిచేసే పనులను గురించి చాదస్తమని, ప్రొద్దుపోక అని విమర్శిస్తూనే ఉంటారు. మరి కొందరుమాత్రం సావిత్రి పనుల్లో శ్రద్ధ చూపకుండా ఉండలేరు.

తెల్లవారి లేచింది మొదలు, ఇంటివెనక నూతి వద్ద కరివేపాకు చెట్టుకు పాదు తీయడం మొదలుకొని, ఇంటిముందు క్రోటను మొక్కలకు నీరుపెట్టడం వరకు ఒకేపని. హాలు మధ్యభాగంలో అమర్చిన సింగపూర్ ఫర్నీచరు, మరురోజు ఉదయానికల్లా తూర్పుద్వారానికి ఎదురుగా ఉన్నది, పడమర ద్వారం వద్ద అమర్చబడుతుంది! దక్షిణంవైపు మూలకు షోగ్గా అమర్చబడిన గుల్‌దస్తా మరో రోజు ఉదయానికల్లా మధ్యహాలులోకి చిత్రంగా మార్చబడుతుంది. గురువారం రోజు తూర్పు ద్వారానికి ఎదురుగా అగరువత్తులతో వెలుగుతున్న సాయిబాబా చిత్రపటం, శనివారం ఉదయాన్నే లేచిచూస్తే అగపడదు. ఆ స్థానంలో ఏడుకొండల స్వామి చిత్రపటం కనబడుతుంది. స్నానాలగదిలో అంతకుముందున్న పైసూకు సాండిలు తెల్లవారి వెతుక్కుంటే కనబడదు.

వస్తువులన్నీ మారిపోతున్నాయని జగన్నాథం కోపం! "చూడు సావిత్రీ! ఏ స్థానంలో ఉండవలసినవి ఆ స్థానంలో లేకుంటే ప్రతిరోజూ వెతుక్కోలేక చస్తున్నాను. వెధవది. ప్రతిరోజూ ఆఫీసుకు గంటలేటు! మధ్య నీవేం పోయింది? ఇదేం పాడురోజులో, ఎమర్జన్సీ అని మరీ పెందరాలే ఆఫీసుటైం ఏర్పాటుచేశారు. రేపు మార్చే వస్తువుల లిస్టు, ఈ రోజు సాయంకాలం ఏర్పాటుచేసి బల్లమీద పెడితే, నేను చదువుకొని తెల్లవారిగాని వెతుక్కోలేను."

ఈ మాట అనటంతోనే సావిత్రి చర్రుమంటుంది. తాను చేస్తున్న పనిలోని మంచిని గుర్తించి, పొగడటం పోయి, తన పనినే అపహాళన చేస్తున్నందుకు జగన్నాథంమీద వంద అక్షింతలు, సహస్రనామార్చనలు ప్రారంభమయ్యేవి.

విషయం విన్న పక్కింటివాళ్ళు నవ్వుకుంటే సావిత్రి అంటుంది — "చేతకానివాళ్ళు, పని చేయడమంటే ఒళ్ళు వంచని సోమరులు" అని. అలా అని సావిత్రిని గయ్యాళి అని ఆ చుట్టుపక్కల వాళ్ళెవరూ అనరు. ఆ సాయంకాలం పూట పనిచేసి అలిసిన సావిత్రి ఏ పది గంటలకోగాని భర్తగదిలోకి చేరదు. జగన్నాథానికి అప్పటికే నిద్ర ముంచుకు వచ్చేది. సావిత్రి విసుక్కునేది.

గుర్రుపెట్టి నిద్ర కుపక్రమించిన జగన్నాథం కప్పుకున్న శాలువను అమాంతంగా లాగివేస్తూ — "లేవరేం?" అంది.

"అబ్బ! మళ్లీ ఏం మునిగింది?"

"ఏదీ మునగలేదు! కాని ఇది చెప్పండి. ఈ శాలువా ఎక్కడినుండి తెచ్చారు?"

"అబ్బ! ఇదేం గొడవరా భగవంతుడా?"

సావిత్రి అరగజం ఎత్తు పొంగింది.

"అలా విసుక్కుంటారెందుకు! ఏమంత శ్రమకోర్చి అలిసిపోయారో చెప్పండి. సరిగ్గా పది గంటలన్నా కాలేదు. ప్రొద్దస్తమానం పనిలో చచ్చి, రెక్కలు విరిగేలా చేసినా నాకు అలసట కలగలేదు. కాని ఆదివారం పూట హాయిగా ఇంట్లో ఉన్నా, మీకు అలసటే కలిగింది."

"నిన్ను పొద్దస్తమానం పనిచేయమని నేనేం చెప్పలేదు. నీ అంతట నీవు కల్పించుకుంటున్నావు. తీరిగ్గా కూర్చోవడం కొందరికి ఇష్టంకాదు."

"విశ్రాంతిని ఎవరు కోరుకోరు. ఆఫీసుకు పది రోజులు సెలవులుంటే మీరు హాయిగా ఉండరూ!"

"నీకు నేనేం సెలవు ఇవ్వటం లేదా?" అన్నాడు.

ఈ సరసానికి సావిత్రి నవ్వకోదు. పైగా, అసహ్యించుకొంటుంది. హాయిగా కూర్చోవటం సావిత్రికి అయిష్టమని కాదు. పని పూర్తికానిది కూర్చున్నా ఆవిడకు ఊపిరి సలపదు. ప్రతి రోజు ఆవిడ పనిలో ఏదో ఓ కొత్తదనం ఉంచనే ఉంటుంది. ఆ కొత్తదనాన్ని జగన్నాథంమాత్రం గుర్తించడు. అప్పుడే ఇస్త్రీ మడత విప్పని శాలువా ఇవతల మేజామీద పెట్టినా, దాన్ని గుర్తించక, ఎక్కడో మైలదాన్ని

పింగళి రంగారావు

చాకలికని వేసిన బట్టల్లోని శాలువా తెచ్చి కప్పుకున్నాడంటే, సావిత్రికికోపం రాకుండా ఎలా ఉంటుంది? ఆ కోపాన్ని ఆవిడ తట్టుకోమకూడా లేదు. ఆ రాత్రల్లా జగన్నాథం చలిలో చచ్చినా సావిత్రి బాధపడదు. కాని చలిపోగొట్టుకుందామని, హాయిగా శాలువాలో దూరి వెచ్చగా పడుకుందామనుకుంటే సావిత్రి ససేమిరా ఒప్పుకోదు! — అది మైలదానితో ఉన్న మురికి పట్టిన శాలువ కావడమే జగన్నాథం దురదృష్టం.

"ఈ రోజు చలిలో చావవలసిందేనా!" జాలిగా అన్నాడు జగన్నాథం. సావిత్రి గుణం తెలిసి ఉండీ, తాను ఇలా నడిచినందుకు విసుగు పడుతూ, సావిత్రి మారుమాట్లాడలేదు. శాలువా మడిచి మైల బట్టల్లో కుక్కుతూ, "మీ విషయం మీద మీకు శ్రద్ధలేదు. ఎదటివాళ్ల శ్రద్ధను మీరు గుర్తించరు. మీకు చేసుకోవటం చేతకాదు. ఎదటివాళ్ళు చేస్తే విమర్శిస్తారు."

"లేదు సావిత్రీ! నాది పొరపాటు . . ." తప్పు చేసిన పిల్లవాడిలా, భార్యముందు ఒప్పేసుకున్నాడు జగన్నాథం. సావిత్రి దీనికైనా జాలిపడలేదు. పక్క మీద పడుకుంటూ లైటు ఆర్పింది. చీకట్లో, చలితో వణికిపోయాడు జగన్నాథం. కిటికీలనుండి ఈదర ప్రారంభమైంది. ఇంటి వెనకవైపుగా వచ్చే వేపచెట్టు గాడ్పుతో ఒళ్లంతా కొంకరులు పట్టింది.

'ఈ చలిలో ఇదేం ఖర్మ?' అనుకున్నాడు జగన్నాథం. పక్కకు తిరిగి చూస్తూ "సావిత్రీ! చలిలో తెల్లవారేసరికి చచ్చిపోతాం. . . ఇదేం విపమని!"

జగన్నాథం మాట మధ్యనే అందుకుంది సావిత్రి.

"ఏదో కఠినశిక్ష అని అనుకుంటున్నారా! కాదు. నా పనిలో జరిగిన పొరపాటు. అది మీ వల్లనైనా నన్ను నేను శిక్షించుకుంటున్నాను. పక్కమీద శాలువా పరచవలసింది. కాని అది నేను మరిచిపోయి కాదు, మేజామీద ఉన్న శాలువా మీరైనా తెచ్చి కప్పుకుంటారనుకున్నాను. నేను చేయలేని పని జ్ఞాపకం పెట్టుకోవటానికి ఈ రోజే శిక్ష!"

"కాని ఈ శిక్ష నేను అనుభవిస్తున్నాను." విసుగ్గా అన్నాడు.

"నేను భరించేదాంట్లో మీది మూరో వంతైనా కాదు. అయినా మిమ్మల్ని అనేం లాభం? మీకు ఈ ఇంటిమీద పట్టింపు లేదు. ఈ ఇంట్లో మారుతున్న ఏ వస్తువుమీద మీకు శ్రద్ధ లేదు. అసలీ ఇంట్లో కొన్ని వస్తువులంటూ ఉన్నాయా? లేదా? అని కూడా మీకు తెలియదు. ఇవన్నీ నా అంతట నేనే చేసుకోవాలి. కేవలం పొద్దుపోక కాదు. పొద్దు గడవకుంటే, శరీరాన్ని ఎవరూ శ్రమ పెట్టుకోరు. చదువుకోవాలనుకుంటే పుస్తకాలు, పేపర్లు బోలెడున్నాయి. ఈ ఇంటికో ప్రత్యేకత అని, తన ఇల్లు అందరి ఇళ్లలా కాక, కొన్ని మార్పులతో అందంగా ఉండాలని మీకు తెలియదు. ఇంట్లో ఏం జరుగుతున్నది మీకు అక్కరలేదు! గోద్రేజి అలమారు శ్రద్ధగా తెప్పించి పెడితే, అది మీకు గోద్రేజి అనే తెలియదు. మీరు చదువుకొనే రోజుల్లో బూరుగుచెక్కలతో చేయించిన అలమారు అనే భ్రాంతి పడ్డారు. ఈ ఇంట్లోకి కొత్తగా చేరిన ఫర్నిచరు మీద మీకు ధ్యాసలేదు. . . ఇంటిముందు ఆవరణలో పూసిన గులాబీ చెట్టు ఎప్పుడు పెరిగి పెద్దదైందో తెలియదు. పోనీ, అసలది గులాబీచెట్టు అవునా, కాదా అనికూడా మీకు తెలుసునో తెలియదో! . ."

"నే నేం పిచ్చివాణ్ణి అని అనుకున్నావా ఏం! వాటిమీద నాకు అంత ధ్యాస అంటూ ఉండదు."

"ఆ ధ్యాస లేకపోవటమేమిటో? తనమీద, తన ఇంటిమీద ధ్యాసలేని వ్యక్తికి, తాను చేస్తున్న ఆఫీసుపనిలో ఏం ధ్యాస ఏడ్చి చస్తుందని?"

"అంటే?" నీరు కారిపోయాడు జగన్నాథం.

ఆ రాత్రల్లా సావిత్రి చెప్పిన మాటల్లోని పచ్చి నిజాన్ని చేదులా మింగలేకపోయాడు. సావిత్రిలో ఎంత శ్రద్ధ స్థానమేర్పరుచుకుందో తనలో అంత అశ్రద్ధ! ఈ విషయంలో సావిత్రిని జగన్నాథం మందలించలేకపోయాడు. ఎవరైనా విన్నా నవ్విపోతారు. సావిత్రి తన్ను పరీక్షించటానికే ఇదంతా చేయటం లేదు కదా! కాకుంటే, తెల్లవారుతుందో, లేదో ఎప్పుడో మేలుకుంటుంది. ప్రతి పనిలోను తాను తొట్రుపడుతూనే ఉంటాడు. ఎంత వెదికినా తనకు ఏ వస్తువంటూ దొరికి చావదు. సావిత్రి అన్నట్టుగా ఈ ఇంట్లో కొన్ని వస్తువులు ఉన్నాయా?. . లేవా? అనే అనిపిస్తుంది. ఆ రాత్రల్లా సావిత్రి గురించే ఆలోచన. సరిగ్గా నిద్రపట్టి ఏడవదు. చలిలో, సావిత్రి పట్టుదల మధ్యన నలిగిన జగన్నాథానికి, ఎప్పుడో గాని తెల్లవార లేదు.

• • •

ఉదయాన్నే కాఫీ తాగుదామని లోపలికి వస్తున్న

జగన్నాథాన్ని నవ్వుతూ పలకరించింది సావిత్రి.

"ఓహ్! ఏం కమ్మటి వాసన! రాత్రి చలిలో వచ్చినా, బాధ అంతా ఈ కమ్మని వాసనవల్ల మరిపించావు. ప్రతిరోజూ ఇలా చలిలో వచ్చినా పరవాలేదు. కాని ప్రతిదినం ఇలాంటి కమ్మటి వాసనని అందించాలి. ఓహ్... వండర్‌ఫుల్... ఫైన్ గుడ్... సావిత్రి... ఓహ్..." జగన్నాథం తాను రుచి చూస్తున్నట్టుగానే మురిసిపోయాడు.

సావిత్రి నవ్వుతూ "తినబోవు రుచులనుగురించి అంత తొందరెందుకు! అవి ఎలాగా మీ కోసమే. కాని చూడండి! ఈ ఒక్కటి చెప్పండి. ఈ రోజు ఈ గది అందంగా లేదూ..."

"శతకం... సావిత్రీ! అదంతా నీ శ్రద్ధ!"

"ఎలా ఉందంటారు."

"నో రిమార్క్స్!"

"ఊఁ! అయితే చెప్పండి! ఈ రోజు ఈ గదిలో అంత అందంగా ఎటు చూస్తే అగుపడుతూందో!"

జగన్నాథం నవ్వుతూ, "ఒక్క చోటు అంటూ ఏముంది సావిత్రీ, గదిలో ఏ మూల చూచినా, ఏ

(తరువాయి 63 వ పేజీలో)